

Sygn. akt: I C 1348/19

UZASADNIENIE

W dniu 19 marca 2018 r. (...) Bank S.A. w W. wystąpił przeciwko K. A. i A. A. o wydanie nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, domagając się zasądzenia od pozwanych solidarnie kwoty 328.633,93 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od kwoty 241.650,49 zł od dnia 19 marca 2018 r. do dnia zapłaty. Ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazano, że na dochodzoną kwotę składają się: 241.650,49 zł kapitału niespłaconego kredytu bankowego, 78.593,44 zł odsetek od niespłaconej należności, naliczonych do dnia 18 marca 2018 r. oraz 8.390 zł kosztów, opłat i prowizji (pozew k. 4-8).

W toku postępowania prowadzonego przez Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie sprawa została przekazana do sądu właściwości ogólnej pozwanego – Sądu Okręgowego w Łodzi (postanowienie k. 9).

Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie sygn. I Nc 62/19 wydał w dniu 07 marca 2019 r. nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym – zgodny z żądaniem pozwu (nakaz k.110).

Nakaz zapłaty wydany w sprawie sygn. I Nc 62/19 w dniu 07 marca 2019 r. uprawomocnił się w stosunku do pozwanej K. A. w dniu 25 maja 2019 r., a w dniu 11 lipca 2019 r. Sąd Okręgowy w Łodzi opatrzył go klauzulą wykonalności przeciwko tej pozwanej (postanowienie k.130).

Kurator dla pozwanego nieznanego z miejsca pobytu wniósł o oddalenie powództwa. Podniósł zarzut niedoręczenia mu przez bank na właściwy adres zamieszkania wypowiedzenia umowy kredytu oraz wezwań do zapłaty. Powołał się na fakt nieskuteczności wypowiedzenia wobec niego umowy kredytu. Jednocześnie wniósł o nieobciążanie go kosztami procesu, w tym – kosztami zastępstwa procesowego (odpowieź na pozew k. 185-187, uzupełnienie odpowiedzi na pozew k.197-200).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 28 marca 2012 r. K. A. zawarła z (...) Bank S.A. w W. umowę kredytu - „Kredyt dla wybranych zawodów” nr DK/KR- (...). Strony ustaliły całkowitą kwotę kredytu na 749.704,60 zł. Kredytobiorczyni zobowiązała się do spłaty kredytu wraz z odsetkami i należnościami ubocznymi w miesięcznych ratach, płatnych do 21 dnia każdego miesiąca – w wysokości określonej w harmonogramie spłat.

Jako zabezpieczenie kredytu wskazano:

- hipotekę w księgach wieczystych założonych dla spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu użytkowego oraz dla zabudowanej działki gruntu,
- ubezpieczenie ww. nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych wraz z cesją praw z tego ubezpieczenia na rzecz banku,
- umowę poręczenia zawartą przez bank z A. A.

W razie opóźnienia w zapłacie należności Bank był uprawniony do:

- czynności windykacyjnych, których koszt pokrywać miała kredytobiorczyni – w wysokościach wynikających z Tabeli Opłat i Prowizji,
- do pobierania odsetek od kapitału przeterminowanego w wysokości odsetek maksymalnych, w wysokości czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP,

- wypowiedzenia umowy kredytu z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia, po uprzednim pisemnym wezwaniu kredytobiorcy do spłaty w terminie nie krótszym, niż 7 dni od otrzymania wezwania - w razie zwłoki z zapłatą dwóch rat.

W treści umowy kredytobiorczyni wskazała adres siedziby: Ł., ul. (...) oraz adres zameldowania i jednocześnie korespondencyjny: Ł. ul. (...) (umowa k.26-29, regulamin kredytowania k.92-98).

W dniu 28 marca 2012 r. A. A. zawarł z (...) Bank S.A. w W. umowę poręczenia spłaty kredytu wynikającego z umowy nr (...) zawartej z bankiem przez K. A.. Zobowiązał się wobec banku do spłaty wierzytelności kredytobiorczyni, w przypadku niewykonania przez nią zobowiązań z ww. umowy kredytu. Strony w umowie zastrzegły, iż w przypadku niewykonania przez dłużniczkę zobowiązań umowy kredytu Bank prześle jej wezwanie do zapłaty w formie pisemnej pod rygorem nieważności i zawiadomi o tym fakcie pisemnie poręczyciela, a po bezskutecznym upływie terminu wyznaczonego dłużniczce, Bank był uprawniony do żądania od poręczyciela spełnienia świadczenia w całości – z całego majątku poręczyciela (zob. § 4 umowy). W treści umowy poręczyciel wskazał swój adres zameldowania i jednocześnie adres do doręczeń: Ł. ul. (...). (umowa k.30).

K. A. i A. A. przystąpili do grupowej umowy ubezpieczenia od utraty wartości nieruchomości obciążonych hipotekami (deklaracja k.91).

Bank wykonał zobowiązanie z umowy kredytu (dyspozycja uruchomienia kredytu k. 53-56, zestawienie operacji k. 58, historia wpłat k. 74)

Pozwana początkowo spłacała raty w terminie, ostatecznie jednak nie wywiązała się z warunków umowy bankowej, nie uiszczała w terminie rat kredytu, doprowadzając do powstania zadłużenia, od którego bank naliczał odsetki karne (zestawienie operacji k.57-62, historia odsetek k. 63-67, historia wpłat k. 7477, zestawienie należności k.78-88).

Bank pismem z dnia 02 maja 2016 r. wezwał oboje pozwanych do zapłaty kwoty 28.787,70 zł w terminie 14 dni od daty doręczenia wezwania. Wezwanie to wysłano adresatom na adres: Ł. ul. (...); doręczono obojgu adresatom w dniu 06 maja 2016 r., przy czym poręczycielowi doręczono pismo do rąk własnych, co potwierdza jego odręczny podpis na zwrotnym potwierdzeniu odbioru (wezwanie k. 68, k.71, dowód doręczenia k. 69-70, k.72-73).

Pismem z dnia 06 czerwca 2016 r. bank wypowiedział kredytobiorczyni i poręczycielowi umowę kredytu, z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia oraz wezwał do uiszczenia należności w kwocie 33.914,02 zł, w tym: 26.344,37 zł kapitału, 7.350,62 zł odsetek umownych wymagalnych, 129,03 zł odsetek od należności nie spłaconych w terminie, 90 zł kosztów za czynności banku (opłat i prowizji). Pismo to wysłano pozwanej na adresy: Ł. ul. (...) oraz Ł., ul. (...), a poręczycielowi tylko na drugi z tych adresów; doręczono pozwanej w dniu 10 czerwca 2016 r., a pozwanemu - w dniu 09 czerwca 2016 r. (wypowiedzenia k. 31, k.34, k.37, dowody doręczenia k. 32-33, k. 35-36, k.38-39).

W dniu 19 marca 2018 r. bank wystawił przeciwko pozwany wyciąg z ksiąg banku na kwotę 328.633,93 zł, w tym: 241.650,49 zł kapitału, 78.593,44 zł odsetek od należności niespłaconej w terminie w okresie do dnia 18 marca 2018 r. oraz 8.390 zł kosztów, opłat i prowizji (wyciąg k.49).

Powód skierował do pozwanych wezwanie z dnia 12 stycznia 2018 r. do zapłaty kwoty 324,136,56 zł w terminie 14 dni od daty doręczenia wezwania. Wezwanie to doręczono adresatom w dniu 19 stycznia 2018 r. (wezwanie k. 40, k.42, k.46, dowód doręczenia k. 41-42, k.44-45, k.47-48).

Bank naliczył opłaty za czynności windykacyjne:

- pięć wezwań do zapłaty – koszt wezwania 30 zł,
- dwa wezwania do zapłaty – koszt wezwania 70 zł,

Bank naliczył ponadto opłaty za kontynuację ubezpieczenia nieruchomości w kwocie 8.100 zł (Tabela Opłat i Prowizji k. 89-90).

Sąd uznał za wiarygodny zebrany w sprawie materiał dowodowy w postaci dowodów z dokumentów i oparł się na nim, dokonując ustaleń faktycznych. Znajdujące się w aktach sprawy dowody z dokumentów nie były kwestionowane przez pozwanych, potwierdzają przedstawiane przez powoda fakty i nie budzą wątpliwości, co do wiarygodności.

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie banku wobec kredytobiorczyni K. A. wynika z umowy bankowej, zawartej w dniu 28 marca 2012 r. przez tę pozwaną z bankiem - w rozumieniu art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r., poz. 128). Nakaz zapłaty wydany w sprawie sygn. I Nc 62/19 w dniu 07 marca 2019 r. uprawomocnił się w stosunku do pozwanej K. A. w dniu 25 maja 2019 r.

Roszczenie banku wobec pozwanego A. A. wynika z umowy poręczenia, przez którą poręczyciel ten zobowiązał się wobec wierzyciela t.j. banku, że wykona zobowiązanie dłużniczki K. A. z umowy nr (...), gdyby ta go nie wykonała (art. 876 § 1 k.c.). Poręczenie pełni rolę akcesoryjną, gdyż jego los w zasadzie zależy od bytu zabezpieczonego zobowiązania głównego; poręczenie obejmuje odpowiedzialność poręczyciela za dług cudzy, a nie dług własny. Poręczenie stanowi klasyczną postać zabezpieczenia typu osobistego, którego niezbędnymi elementami są oświadczenia stron ujawniające w sposób dostateczny wolę poręczyciela do zobowiązania się względem wierzyciela, że wykona on określone zobowiązanie, gdyby dłużnik główny go nie wykonał. Oświadczenie woli poręczyciela dla swej ważności wymaga formy pisemnej.

W niniejszej sprawie Sąd ustalił, że zawarta przez pozwanego z bankiem umowa poręczenia z dnia 28 marca 2012 r. odpowiada powyższym wymogom.

Jak wynika z art. 879 § 1 k.c. o zakresie zobowiązania poręczyciela rozstrzyga każdorazowo zakres zobowiązania dłużnika. W niniejszej sprawie było bezsporne istnienie zobowiązania dłużnika czyli K. A., za które poręczył pozwany oraz fakt, że nie było ono spłacane zgodnie z postanowieniami umowy kredytu, wskutek czego w stan wymagalności została postawiona całość kredytu. Bezspornym było także, iż zadłużenie kredytobiorczyni z tego tytułu na dzień wystawienia wyciągu z ksiąg banku oraz na dzień złożenia pozwu wynosiło 328.633,93 zł.

Pozwany nie zakwestionował ważności umowy kredytu, wysokości kapitału, odsetek i sposobu ich naliczenia, opłat oraz należności ubocznych. Nie zgłosił również żadnych wniosków dowodowych zmierzających do weryfikacji twierdzeń powoda w tym zakresie, nie wykazał, by on bądź kredytobiorczyni K. A. dokonała spłaty powstałego zadłużenia w całości bądź w części.

Pozwany zakwestionował wyłącznie skuteczność doręczenia mu wezwań do zapłaty zaległości z umowy kredytu oraz skuteczność doręczenia mu wypowiedzenia tej umowy. Powołał się na fakt, że nie był świadomy opóźnień kredytobiorczyni w spłacie kredytu.

Na podstawie art. 880 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, wierzyciel powinien zawiadomić o tym niezwłocznie poręczyciela.

Również w oparciu o art. 76a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2357) bank jest obowiązany niezwłocznie powiadomić, w sposób określony w umowie, osoby będące dłużnikami banku z tytułu zabezpieczenia kredytu, jeżeli kredytobiorca opóźnia się z jego spłatą.

Z załączonych do akt sprawy dowodów z dokumentów wynika, że wszelka korespondencja bankowa, w tym zawiadomienia o zaległościach w spłacie kredytu, była pozwanemu wysyłana pod adres: Ł., ul. (...). Jest to adres pod którym kredytobiorczyni prowadziła działalność gospodarczą; w umowie poręczenia pozwany nie wskazał tego adresu

jako własnego adresu korespondencyjnego. Jednocześnie jednak Sąd zwrócił uwagę, że skierowane do pozwanego pisma wysyłane pod ww. adres były każdorazowo odbierane (nie miał miejsca ani razu zwrot do nadawcy), a w przypadku pierwszego wezwania z dnia 02 maja 2016 r. poręczycielowi doręczono pismo do rąk własnych, co potwierdza jego odręczny podpis na zwrotnym potwierdzeniu odbioru. Poręczyciel nie może więc tłumaczyć się niewiedzą o zadłużeniu kredytobiorczyni, zaś w opinii Sądu Bank miał prawo doręczać A. A. dalsze pisma bankowe pod ten sam adres, pod którym wcześniej nastąpiło skuteczne doręczenie.

Co do zasady zawiadomienie poręczyciela w trybie art. 880 k.c. jest równoznaczne z wezwaniem go do zapłaty i nie wymaga ze strony wierzyciela żadnych dodatkowych działań. Zawiadomienie takie ma charakter oświadczenia wiedzy i może nastąpić w dowolny sposób, w tym ustnie. Skutek odnosi w momencie dojścia do adresata (por. Z. Gawlik, w: A. Kidyba (red.), Kodeks cywilny). O ile z umowy nie wynika nic innego, to nie wydaje się, aby dla powstania odpowiedzialności, o której w przepisie mowa, niezbędne było zawiadomienie poręczyciela o opóźnieniu dłużnika (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 stycznia 2004 r., I ACa 401/03, LEX nr 175232; zob. jednak J. Gołaczyński (w:) E. Gniewek, P. Machnikowski, Komentarz, 2013, s. 1457).

Stąd w orzecznictwie dominuje pogląd, iż niezawiadomienie poręczyciela o zadłużeniu kredytobiorczyni nie ma wpływu na wymagalność roszczenia (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 29 stycznia 2004 r., sygn.. I ACa 401/03, opubl. LEX nr 175232, także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2003 r., sygn.. II CKN 95/01, opubl. LEX nr 688670).

Na marginesie należy wskazać, iż zgodnie z ogólnymi zasadami prawa cywilnego wierzyciel odpowiada wobec poręczyciela za wszelką szkodę, jaką ten poniósł w następstwie nienależytego wywiązania się przez wierzyciela z obowiązków wynikających z umowy poręczenia, w tym – z obowiązku zawiadomienia poręczyciela o opóźnieniu dłużnika głównego. Przy czym ciężar dowodu, że poręczyciel poniósł z winy wierzyciela szkodę na skutek zawiadomienia opóźnionego o stanie opóźnienia dłużnika głównego i wykazanie wysokości tej szkody, obciąża poręczyciela.

Zwłoka wierzyciela w zawiadomieniu poręczyciela o opóźnieniu się dłużnika ze spełnieniem świadczenia nie przekreśla obowiązku poręczyciela w spełnieniu tego świadczenia (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2003 r., sygn.. II CK 84/02), a w niniejszej sprawie pozwany A. A. nie wykazał, że w następstwie ewentualnej zwłoki poniósł szkodę.

Z tych wszystkich względów zasądzono na rzecz powoda całą określoną w pozwie należność główną.

Powód domagał się zasądzenia odsetek karnych za opóźnienie od kwoty należności głównej w wysokości umownej równej czterokrotności stopy lombardowej NBP. Sąd był zobowiązany określić w wyroku zakres w jakim powód będzie uprawniony do pobierania dalszych odsetek karnych.

Co do zasady strony mogą w umowie ustalić wysokość odsetek za opóźnienie - odsetek karnych, na poziomie wyższym niż ustawowy - takie uprawnienie wynika z przepisu art. 481 § 2 k.c. Jednakże wartość procentowa odsetek karnych może być zmienna – np. w zależności od obowiązującej w danym momencie stopy kredytu lombardowego NBP. Górną granicą są tzw. odsetki maksymalne za opóźnienie, które nie mogą w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (art. 481 §2² k.c.) - to sztywne ograniczenie powoduje, iż w każdym przypadku, w którym umowa przewiduje odsetki w wyższej wysokości, wierzyciel i tak może się domagać zapłaty co najwyżej odsetek maksymalnych.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. Pozwany jako przegrywający spór obowiązany jest zwrócić stronie powodowej koszty niezbędne do celowego dochodzenia swych praw, na które składają się: opłata od pozwu w wysokości 16.432 zł oraz wynagrodzenie kuratora ustanowionego dla pozwanego w wysokości 4.320 zł, zgodnie z art. 9 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 300) oraz § 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości

wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 536).

Sąd nie uwzględnił wniosku pozwanego w zakresie nieobciążania go kosztami procesu na podstawie art. 102 k.p.c. - z uwagi na fakt, że pozwany nie wykazał, by jego sytuacja życiowa i materialna stanowiła wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu tego przepisu.

W braku odmiennego zastrzeżenia, poręczyciel jest odpowiedzialny jak współdłużnik solidarny (stosownie do art. 881 k.c.). Przyjmuje się, że zasada solidarności poręczyciela i dłużnika głównego znajduje zastosowanie w tych wszystkich sytuacjach, w których strony umowy poręczenia kwestie odpowiedzialności poręczyciela pominą milczeniem (Z. Gawlik, Komentarz do art. 881 kodeksu cywilnego).

W doktrynie przeważa stanowisko, zgodnie z którym sformułowanie art. 881 k.c., iż poręczyciel jest odpowiedzialny „jak” współdłużnik solidarny oznacza, że nie jest to właściwa odpowiedzialność solidarna i przepisy o tej solidarności znajdują tu zastosowanie tylko o tyle, o ile nie są sprzeczne z przepisami kodeksu cywilnego normującymi poręczenie i z akcesoryjnym charakterem zobowiązania. Z drugiej jednak strony nie ustanowiono w kodeksie cywilnym odrębnej instytucji prawnej od konstrukcji solidarności dłużników, którą można byłoby stosować do tych dłużników, którzy odpowiadają jedynie jak dłużnik solidarny nie posiadając przymiotu takiego dłużnika wynikającego z ustawy lub czynności prawnej, jak stanowi art. 369 k.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zaprezentowany został pogląd, który podziela również Sąd orzekający w niniejszej sprawie - odnoszący się do możliwości stosowania poszczególnych przepisów o solidarności biernej do sytuacji prawnej podmiotów, które nie są dłużnikami solidarnymi np. do dłużników zobowiązanych do świadczenia niepodzielnego lub poręczycieli, którzy odpowiadają tylko „jak dłużnicy solidarni” (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 31 sierpnia 1966 r., sygn.. III CR 226/54, opubl. OSNC 1967, nr 4, poz. 72 i z dnia 28 stycznia 2010 r., sygn.. I CSK 249/09, opubl. OSNC 2010, nr 9, poz. 124).

Z powyższych względów orzeczono w punkcie 2 sentencji, iż pozwany A. A. odpowiada solidarnie z kredytobiorczynią K. A., co do której uprawomocnił się nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym wydany przez Sąd Okręgowy w Łodzi w dniu 07 marca 2019 r.

Zarządzenie: Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć zgodnie z wnioskiem.